

A watercolor illustration of a landscape. In the upper center, there is a grey rectangular house on a light green bank. A grey path with white dashed lines leads from the house towards the bottom center. A small orange figure, possibly a person or a dog, is walking on the path. To the left of the path, a blue river flows downwards. The background consists of various shades of green and blue, suggesting a natural setting. The overall style is soft and artistic.

Ringar på vattnet workshop:
Fiskpedagogik

Hej workshop fiskpedagogik!

Hitta en ledig rad. Skriv ditt namn, var du jobbar och kanske något ord om varför du valt denna workshop.

- Per Sonnvik, SLU Centrum för naturvägledning
- Ola Sennefjord - Kalmar Kommun, ämnet ligger mig varmt om hjärtat!
- Johan Persson, Upplandsstiftelsen
- Carina Jakobsson, Mitt Hav Skäldervikens & Kattegats vatten, LEADER projekt, Havstulpan! Har alltid älskat havet och dess invånare och vill väcka detta intresse hos fler.
- Alexander Cammaroto, naturum Öresund. Har ett ped. program om hållbart fiske
- Sophie Lewenhaupt, Baltic Sea Science Center på Skansen. Spännande med fisk, lätt att komma nära och peta på!
- Joseph Wastie, Miljöverkstan, Haninge kommun. joseph.wastie@haninge.se
- Robert Andersson Miljöförvaltning Landskrona stad
- Ola Jennersten, WWF
- Kajsa Tönnesson, Havsmiljöinstitutet. Låter jättespännande!
- Thomas Karlsson Technichus Science Center Stort intresse som jag vill dela med mig till andra.
- Örjan Karlsson naturum Kosterhavet, vill få mer inspiration om aktiviteter kring fiske
- Josef Bergknut, Malmö Museer. Söker inspiration.
- Leonor Lavröd Sologuren: Marietorps naturskola- har pedagogisk program med fiske
- Göran Johansson Älvräddarna Uppland

Workshop i fyra steg

- 1: Inspiration
- 2: Idégenerering
- 3: Erfarenheter / tips och förslag
- 4: Slutsatser

PRAKTISKT

- Ha kameran på men mikrofonen av när du inte pratar.
- Säg ditt namn om du vill säga något. Det går också att skriva i chatten.
- Säg till om vi ska förklara något igen, något var svårt att höra eller om vi pratar för fort.
- I det här dokumentet ser alla vad som skrivs så ha papper och penna eller separat textruta för egna anteckningar.

Idégenerering: Vad har ni för andra idéer och erfarenheter kring att skapa engagemang kring fisk?

Öring -vilka problem stöter de på under sitt liv - vandringshinder, lekplatser mm

Hur fiskar man i havet? Vad finns för problem? Hur kan man göra det mer hållbart?

Globala och lokala exempel. Kopplar även till odling av fisk och andra typer av organismer.

Varför inet "köpa" kraftverk" nu i om NAP:en och sedan riva dom

Hur kan vi ta hjälp av barn och ungdomar med praktisk fiskevård? Finns det andra sätt att lära ut om en spännande/hotad art såsom Aspen, ålen, abborre i Östersjön?

Vi har akvarier med bl a torsk som ibland får sill. Då kan vi passa på att visa grupper hur de ser ut och hur de funk. Engagerande.

Kraftigare krav på att miljöanpassa kraftverk i ALLA vatten

Skolprojekt: Att tillsammans rensa upp och skapa lekplatser för öring i Gerestabäcken (Härnösand). Tanke är att alla årskurser och skolor i lilla Härnösand hjälps åt. Gymnasie elever fungerar som mentorer till de yngre. Samordning kommun och Länsstyrelse.

Framtidens mat. Finns det något sätt vi kan bevara vissa (känsliga) fiskebestånd genom att marknadsföra andra arter som matfisk t.ex. Brax. Idé = provsmakning av fisk på en skola efter provfiske

Viktigt att se till fiskens roll i ekosystemet, och vad som kan ske om t.ex. den viktiga rovfisken försvinner (tänker här på grunda vikar).

Fiskars olika utseende kan ge fascination samt skapa diskussion om var de lever, på vad de lever, hur de kan skydda sig mot predatorer mm.

Olika fiskemetoder, skonsamma och mindre skonsamma!

Ha lektioner med yrkesfiskare till lågstadie. De tar fisk med sig och vi pratar om de olika fiskarna, varför de ser ut som de gör, hur man fångar dem i Öresund, problem de utsätts för mm.

Idégenerering: Vad har ni för andra idéer och erfarenheter kring att skapa engagemang kring fisk?

Pedagogiskt program för åk 2 om den hotade ålen. Berättelse och lekar med vandringshinder.

Vi har ett pedagogiskt program med åk 6 tillsammans med Sportfiskarna i Nybroån (inställt i år)

Fiskvandringsspelet
<https://www.vattendetektiver.se/material/fiskvandringsspelet/>

Är till för att skapa förståelse för fisken från kläckning och vad den kan möta under sitt liv

Kaskadeffekter och spiggens "nya" roll i Östersjön är spännande för helhetstänk

Söka finansiering för EU projekt hos Leader (Havs och fiskerifonden) Jordbruksverket

Tillsammans med Upplandsstiftelsen bygger WWF Gäddfabriker i Roslagen dvs översvämmad våtmark där gäddor går upp och leker på våren....finns även på Värmdö

Vi tar med elever ut på havet på en fisketur. Vi lär eleverna om hållbart (och ohållbart) fiske och hur man fiskar med spö. Sedan får de vara med på en dissektion och lära sig rensa och filea fisken de har fångat. Det har varit väldigt uppskattat

Visa hur man kan uppskatta ålder på abborre med gällock, och ev otoliter i t ex strömning om man har lupp.

Garva fiskskinn?
(kanske samarbete med ryska Fjärran öster där nanajfolket tillverkar kläder av laxskinn)

Erfarenheter/tips och förslag: Vad i aktiviteterna är det som skapar engagemanget? Vilka är utmaningarna?

Erfarenheter / tips:

Hur fisken hamnar på bordet är det kanske inte alla som vet. Eftersom mat är något alla behöver så kan vara naturligt att skapa frågor vad som hänt innan det hamnar på tallriken.

Förslag:

I media ser man ofta negativa aspekter på det storskaliga fisket. Viktigt att visa på alternativ och/eller utveckling som sker för ett mer hållbart utnyttjande av havets resurser.

Erfarenheter / tips:

Vi alla är beroende av mat för vår överlevnad. Mat skapar därför engagemang i alla möjliga kulturer och sammanhang.

Förslag: I samarbete med en länsstyrelse, kommun eller SLU kan man anordna en halvdag där elever/studenter har möjlighet att få lära sig mer om och eventuellt delta med provfiske. Man berättar mer om miljöövervakning i Sverige och även biologisk mångfald i vattendrag.

Matlagning efteråt där man kan prova på nya "konstiga" fiskarter

Erfarenheter / tips:

Utrivning av krafterk, dammar ger alltid en ökad biologisk mångfald i det vatten där det utfördes. Finns relativt få utförda. Ett som jag känner till är Sophielunds kraftverk i Nianån. Finns beskrivet i filmen "Många bäckar små"
<https://www.youtube.com/watch?v=JPkrxoJPHtk>

Nästan alla med en naturmössa blir glada. Det byggdes en sjötröskel i.o.m detta projekt också. Som gav en stabil nivå till sjön som tidigare var upp och ner.

Erfarenheter / tips:

Pedagogiska program : åk 2, åk 6

Skapar engagemang då elever får utföra exempelvis fiske praktiskt. "Learning by doing" Viktigt med balans mellan teori och praktik.

De lär sig om platsen och om vad en Sportfiskare gör.

De lär sig om arterna som finns och lär sig då också att värna om naturen. Det här skapar ett engagemang att vilja förbättra miljön för djuren. . Skapar nya intressen. Många elever frågar var de får fiska efteråt då de får ett metspö efter aktiviteten.

Förslag: Samarbete med Sportfiskarna, metspö delas ut till eleverna (gratis men måste sökas)

Erfarenheter/tips och förslag: Vad i aktiviteterna är det som skapar engagemanget? Vilka är utmaningarna?

Erfarenheter / tips:

Deltagande skapar engagemang. Att barn, vuxna, äldre får vara med och vara en del av "naturvården". Att få återskapa en livsmiljö eller en vandringsväg som varit stängd. I förra diskussionen hade jag förmånen att lyssna till en engagerad pensionär som varit delaktig i just ett sådant arbete.

Förslag: Tillsammans med barn, vuxna och äldre arbeta med t.ex. att öppna upp en vandringsväg.

Erfarenheter / tips:

Det är engagerande att få se levande fisk, men även kunna ta i och titta in i med dissektion och förstå vilka fina djur fiskar egentligen är. Men också koppla till nyttan för oss, allt ifrån matperspektiv till olika fiskars funktion i näringsväven/ekosystemet. Passar i grunden alla åldrar.

Förslag:

Titta på fisk (kanske helst en vi inte så ofta tänker på som matfisk), prata om anatomi/fysiologi osv och avsluta med att laga till den!?

Erfarenheter / tips:

Att se och känna på fisken, inte bara läsa om dem. Få se många av våra "vanliga" matfiskar hur de ser ut innan de hamnar på tallriken.

Inte garanterad fångst kan vara ett problem och att de inte klarar sig så länge innan de blir dåliga. Vill inte ta upp mer än nödvändigt.

Förslag: Samarbeta med skolan och deras matsal. Vilken fisk äter de idag och var kommer den ifrån? Hur är den fiskad?

Erfarenheter / tips:

Jag tror att det handlar om att få uppleva och göra. Det kan vara intressant att se på men om man får göra själv kommer man få en annan upplevelse och komma ihåg det bättre. Kanske vilja göra om det och engagera andra man känner

Utmaningar:

Utmaningarna att fiska på havet med skolelever handlar om rätt kläder och sjösjuketabletter. Det har ännu inte funnits brister i engagemanget tills dess att de mår dåligt eller fryser. Att filea fisk utan kniv är en utmaning jag inte löst

Erfarenheter / tips:

Att få se stora fiskar utan att dyka ner ex i asprappa och vid gäddfabriker stimulerar och är spännande och nytt för många (Johans föredrag visar ju detta klart)

Förslag: Viktigt med outreach (dvs info, exkursioner, besök) vid naturvårdsprojekt som gynnar fisk

Slutsatser. Hur kan vi jobba framåt? Vad behöver vi och vad saknas?

Hur kan vi jobba framåt?

REGLER: Det behöver vara tydligare om vilka regler som gäller vid hantering av levande fisk i pedagogiskt arbete. När det gäller forskning så är det klarlagt.

SAMVERKAN: Viktigt med lokala diskussionen. Har man tillgång till naturskolor så kan man komma mycket långt. T.ex vid en "Vattendag" så kom 400 elever, som enskild kommunekolog är det mycket tufft. Hitta samverkan är jätteviktigt! CNV och det här nätverket kan hjälpa till.

LÄROPLANEN: Som lärare är man målinriktad. Viktigt att aktiviteterna kopplar till läroplanen, och visar på hur de och eleverna kan dra nytta.

VARA TILLGÄNGLIG: Viktigt med tillgänglighet. Vi måste visa att vi finns.

26 november håller CNV ett digitalt seminarium om hur man kan samarbetar med skolor. <https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/centrum-for-naturvagledning/kurser-seminarier-evenemang/dokumentation/2020-cnv-aktiviteter/seminarium-naturum-och-naturvagledare-for-skolan/>

Vad behöver vi och vad saknas?

Det behövs en bättre dialog med lärarna. De har ofta inte förberett eleverna. Det vore en dröm med längre projekt som sträcker sig över flera årskurser. Ett tips kan vara att bjuda in till en lärarträff innan, så att det blir ett samarbete. Men tyvärr har få varit intresserade att delta.

Delta på CNVs seminarium.